

Obnova řízení

Pro závěr, že skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy mohou přivodit (nové skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy buď samy o sobě nebo ve spojení s již známými skutečnostmi, rozhodnutími nebo důkazy) pro účastníka, který obnovu uplatnil, příznivější rozhodnutí ve věci, postačuje, že se jeví alespoň jako pravděpodobný.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 4927/2008, ze dne 11.3.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) MUDr. J. B., a b) doc. PhDr. Z. B., CSc., zastoupených advokátem, proti žalované A. H., zastoupené advokátem, o žalobě žalované na obnovu řízení, vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 6 C 245/2006, o dovolání žalované proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2007, č. j. 30 Co 486/2007-116, tak, že usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2007, č. j. 30 Co 486/2007-116 a usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 4. 6. 2007, č. j. 6 C 245/2006-78, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu Praha-východ k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

A. Předchozí průběh řízení

Žalovaná se domáhala obnovy řízení vedeného u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 6 C 72/2000 a pravomocně skončeného rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2004, č. j. 30 Co 233/2004-335, kterým byla uznána povinnou zaplatit žalobcům jako společně a nerozdílně oprávněným částku 14.814.575,- Kč s příslušenstvím (dále jen „původní řízení“). Dovolání žalované v původní věci bylo zamítnuto rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2007, č. j. 33 Odo 209/2005-498, ústavní stížnost žalované byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. III. ÚS 1453/2007. Žalovaná uvedla, že po skončení původního řízení zjistila skutečnosti, z nichž plyne nevěrohodnost žalobkyně a v řízení vyslechnutých svědků Ing. P. M., JUDr. Š. M., JUDr. L. Č. a JUDr. J. Š., neboť spolupracovali s bývalou Státní bezpečností (StB) a dále objevila listiny (smlouvu o budoucí kupní smlouvě ze dne 16. 8. 1993 a její dodatek ze srpna 1994), které neměla v původním řízení k dispozici a jejich existenci nepředpokládala.

V původním řízení vzaly soudy za prokázané, že žalobci se v roce 1994 obrátili na žalovanou s nabídkou na odkup jí restituovaných pozemků. Na zálohách na kupní cenu jí postupně uhradili částku 14.814.575,- Kč. Kupní smlouvu však posléze neuzavřela žalovaná se žalobci, nýbrž se společností B. T. A. spol. s r. o. (dále jen „BTA“), v níž byla žalobkyně a svědek M. jednateli. Po uzavření kupní smlouvy se účastníci dohodli na zničení všech písemných potvrzení o předání záloh na kupní cenu a dále na tom, že závazek žalované vrátit jim zálohy bude nahrazen závazkem ze smlouvy o půjčce datované 2. 6. 1995, kterou žalovaná žalobcům splatí poté, co bude společnosti BTA poskytnut na úhradu kupní ceny za pozemky úvěr. Investiční a poštovní banka poskytla BTA dne 8. 4. 1997 úvěr ve výši 29.400.000,- Kč a předmětné pozemky byly na BTA převedeny. Kupní cena ve výši 17.173.012,- Kč však žalované nebyla uhrazena, přičemž na BTA byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2004, č. j. 98 K 39/2004-19, prohlášen konkurs.

Okresní soud Praha-východ usnesením ze dne 4. 6. 2007, č. j. 6 C 245/2006-78, žalobu zamítl s tím, že žalovanou navržené důkazy týkající se věrohodnosti svědků jí mohly být známy již v době

původního řízení, neboť tzv. C. seznamy spolupracovníků StB byly přístupné od počátku 90. let a oficiální seznamy byly zpřístupněny podle zákona č. [107/2002](#) Sb. v roce 2003. Navíc podle soudu prvního stupně není zřejmé, jak by spolupráce s StB měla mít vliv na věrohodnost svědků, kteří byli řádně poučeni o trestních následcích křivé výpovědi. Dále soud prvního stupně dospěl k závěru, že ani případné zpochybnění věrohodnosti svědků nemůže vést k příznivějšímu rozhodnutí věci pro žalovanou, když v původním řízení soud vycházel zejména ze samotné smlouvy o půjčce, výpovědi svědkyně JUDr. Š. a dalších důkazů, jejichž věrohodnost napadena nebyla. Rovněž dodatečně objevené listiny nemohou přivodit příznivější rozhodnutí sporu pro žalovanou, neboť pouze potvrzují shodná tvrzení účastníků v původním řízení.

K odvolání žalované Krajský soud v Praze usnesením ze dne 17. 10. 2007, č. j. 30 Co 486/2007-116, usnesení soudu prvního stupně potvrdil s tím, že zpochybnění věrohodnosti svědků Š., Č. a M. nemůže mít vliv na rozhodnutí v původní věci, neboť svědkyně Š. nebyla vyslechnuta vůbec a z výpovědi svědků Č. a M. soud při hodnocení důkazů nevyšel. Ani zpochybnění důvěryhodnosti výpovědi svědka M. a žalobkyně nemůže mít vliv na hodnocení důkazů ve věci samé, neboť v původním řízení vyšly soudy nejen z jejich výpovědí, ale rovněž z řady dalších důkazů, zejména ze skutečnosti, že účastníci zničili doklady potvrzující zaplacení záloh na koupi nemovitosti. Odvolací soud následně zdůraznil posledně uvedenou skutečnost s tím, že posouzení věrohodnosti uvedených osob není pro skutkový závěr o tom, že žalovaná převzala od žalobců na zálohách částku 14.841.575,- Kč, podstatný, a proto uplatnění navržených důkazů nemohlo vést k příznivějšímu rozhodnutí věci pro žalovanou.

B. Dovolání a vyjádření k němu

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost spatřuje v ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Žalovaná vymezila tři otázky zásadního právního významu:

zda poučení svědka podle § 126 odst. 2 o. s. ř. zaručuje jeho hodnověrnost, a to i tehdy, jestliže následně vyjde najevo účast řady spolupracovníků StB v původním řízení,

zda důvodem pro zamítnutí žaloby na obnovu řízení může být odkaz na předcházející rozhodnutí odvolacího soudu v původním řízení, aniž by soud provedl důkazy navrhované v žalobě na obnovu řízení,

zda důvodem pro povolení obnovy řízení je závěr, že by nové důkazy přivodily příznivější rozhodnutí ve věci, nebo zda postačí, že by příznivější rozhodnutí přivodit mohly.

Podle žalované je v rozhodnutí odvolacího soudu logický rozpor, neboť odvolací soud v citaci svého rozhodnutí v původní věci odkazuje na výpověď svědka M., zatímco v rozhodnutí o žalobě na obnovu řízení uvádí, že svědek M. není významný. Žalovaná dále vytkla odvolacímu soudu, že nově předkládané důkazy hodnotil samostatně a bez souvislosti s důkazy dalšími. Namítla rovněž porušení zásady dvojinstančnosti řízení, neboť odvolací soud rozhodl překvapivě na jiném právním základě, než soud prvního stupně, který podle žalované žalobu zamítl pro opožděnost.

Žalobci se ve svém vyjádření ztotožnili se závěry soudů obou stupňů s tím, že na žalovanou položené otázky odpovídá samotné znění zákona, uvedené otázky nejsou přiléhavé k projednávané věci a jsou uměle konstruované. Podle žalobců byl závěr o důvodnosti žaloby v původním řízení založen již na samotné smlouvě o půjčce, jejíž podpis žalovaná nepopírala, a na výpovědi svědkyně Š. V řízení pak byly provedeny další listinné důkazy a výslechy dalších svědků, jejichž věrohodnost žalovaná nenapadá. Výpověď svědka M. nebyla podle žalobců rozhodujícím důkazem a navíc byla potvrzena dalšími důkazy.

C. Přípustnost a důvodnost

Dovolací soud zjistil, že dovolání je včasné, podané oprávněnými osobami zastoupenými advokátem a splňuje formální obsahové znaky předepsané § 241a odst. 1 o. s. ř.

Podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je dovolání přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o žalobě na obnovu řízení. Podle odstavce 2 téhož ustanovení platí § 237 o. s. ř. obdobně. Protože odvolací soud potvrdil první rozhodnutí soudu prvního stupně, může být přípustnost dovolání založena jen za podmínky upravené v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tj. pokud dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí je dán zejména tehdy, jde-li o řešení právní otázky, která dovolacím soudem ještě nebyla řešena, která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo která řeší právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.). Podle judikatury Ústavního soudu je zásadní právní význam napadeného rozhodnutí dán rovněž tehdy, jestliže v řízení došlo k porušení práva žalobců na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny, příp. i čl. 6 Úmluvy (k tomu srov. nálezy Ústavního soudu z 10. 5. 2005, sp. zn. IV. ÚS 128/05, a z 11. 9. 2007, sp. zn. I. ÚS 2030/07).

Podle § 228 odst. 1 o. s. ř. žalobou na obnovu řízení účastník může napadnout pravomocný rozsudek nebo pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé,

- a) jsou-li tu skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které bez své viny nemohl použít v původním řízení před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a § 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci;
- b) lze-li provést důkazy, které nemohly být provedeny v průběhu řízení před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a § 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci.

Výklad uvedeného ustanovení je v právní praxi ustálen v tom, že žaloba na obnovu řízení je právním institutem, pomocí kterého lze dosáhnout nápravy ve věci, v níž nebyl skutkový stav v původním řízení zjištěn úplně nebo správně (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2008, sp. zn. 33 Odo 1363/2006, nebo ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 26 Cdo 1986/2004).

Pro závěr, že skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy mohou přivodit (nové skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy buď samy o sobě nebo ve spojení s již známými skutečnostmi, rozhodnutími nebo důkazy) pro účastníka, který obnovu uplatnil, příznivější rozhodnutí ve věci, postačuje, že se jeví alespoň jako pravděpodobný. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 9. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3530/2007, nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28. 7. 1967, sp. zn. 4 Cz 81/67, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 6/1968).

Dovolací soud v projednávané věci nesdílí právní názor soudu odvolacího, podle něhož navrhované nové důkazy, ve spojení s již známými skutečnostmi a důkazy, nemohly alespoň pravděpodobně vést k příznivějšímu rozhodnutí věci pro žalovanou.

V původním řízení byla spornou otázkou, zda žalovaná skutečně obdržela od žalobců žalovanou částku ve výši 14.814.575,- Kč, resp. zda žalobci vůbec měli uvedenou částku k dispozici, nebo zda skutečnosti odpovídá tvrzení žalované, že obdržela pouze zálohu ve výši 400.000,- Kč. Především je třeba poukázat na navrhované nové důkazy smlouvou o smlouvě budoucí o koupi předmětných pozemků ze dne 16. 8. 1993 a dodatkem k uvedené smlouvě ze srpna 1994, kde byla jako záloha sjednána částka 100.000,- Kč, tj. částka řádově nižší než žalovaná částka v milionech. Současně má dovolací soud za to, že nově tvrzená skutečnost o spolupráci žalobkyně a některých svědků se Státní bezpečností může mít vliv na posouzení jejich věrohodnosti za situace, kdy žalovaná tvrdí, že žalobkyně a někteří svědci vypovídali po vzájemné dohodě („byli domluveni“). V kladném případě by

přesvědčivost jejich výpovědí bylo nutno poměřovat profesionálně cvičenou schopností konspirovat, tj. vyvolat zdání pravdivosti.

V návaznosti na předeslané se jeví stěží uvěřitelné, že rakouský občan G. W. půjčí žalobci bezúročně částku čtyř milionů šilinků, tj. 10.200.000,- Kč, jako zálohu na nákup pozemků vlastněných žalobcem v k.ú. B., které podle znaleckého posudku měly v době uzavření uvedené smlouvy hodnotu (cenu obvyklou) 94.000,- Kč, bez dalšího zajištění, navíc s tím, že k uzavření smlouvy o prodeji shora uvedených pozemků dojde „tři dny po vydání zákona o prodeji pozemků na území České republiky cizím státním příslušníkům“, že Ing. M. P. půjčí žalobcům částku 2.000.000,- Kč rovněž bezúročně, bez jakéhokoli zajištění a se splatností „do pěti dnů poté, co jim dluh splatí paní A. H.“ a že svědek M. I. půjčí žalobcům bezúročně částku 5.000.000,- Kč bez zajištění a se splatností splátky ve výši 2.000.000,- Kč více než dva roky po poskytnutí půjčky.

Přitom v řízení nebylo zjištěno, že by uvedení věřitelé byli k žalobcům v příbuzenském nebo úzce přátelském vztahu, který by odůvodňoval jednostranně nevýhodné podmínky pro věřitele, a to o nezanedbatelných částkách.

Navíc z dosavadních důkazů nelyne, že by se v majetkových poměrech žalované údajně přijatá částka 14.814.575,- Kč nějak projevila. Naopak v dosavadním řízení vyšlo pouze najevo, že žalovaná smlouvou ze dne 16. 5. 1994 koupila od paní M. V. pozemky za kupní cenu 60.000,- Kč, dne 10. 5. 1995 od paní V. R. pozemky za kupní cenu 110.000,- Kč, a dne 29. 1. 1996 od J. S. pozemky za 205.855,- Kč, což celkem netvoří ani částku 400.000,- Kč, která byla v řízení nesporná. Dokonce zcela stranou hodnocení důkazů zůstal přípis ze dne 8. 7. 1996, v němž sami žalobci potvrzují Finančnímu úřadu P.-v., že žalovaná je dočasně nesolventní.

Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v projednávané věci se jeví přinejmenším pravděpodobným závěr, že navrhované nové důkazy mohou přivodit ve spojení s důkazy již provedenými příznivější rozhodnutí věci pro žalovanou, a proto usnesení odvolacího soudu bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které bylo usnesení odvolacího soudu zrušeno, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i jeho usnesení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)